

ПРЕДГОВОР ОТ ИЗДАТЕЛИТЕ ИЛИ ИЗКУШЕНИЯТА НА ИНТЕЛЕКТА

chitanka.info

„Прославям Те, Отче, Господи на небето и на земята, защото си утаил това от мъдри и разумни, а си го открил на младенци. Тъй е, Отче, понеже такава беше Твоето благоволение.“

Лука: 10:21

Издателите дълго се колебаха, преди да напишат този предговор, въпреки безспорната необичайност на предлаганата от тях литература. Не става дума за рецепти как да се чете и какво да се разбира. Несъмнено за нас е едно: „велики изкушения“ дебнат интелекта над страниците на тази книга. Забележете, не казваме „неподготвения читател“, а казваме „интелекта“ — този рационален, логичен, емпиричен, скептичен и прагматичен инструмент на обикновеното ни съзнание. Към него — толкова уязвимия в днешните материалистични времена — са адресирани нашите встъпителни думи. Те няма да му изтълкуват книгата (едва ли някой може да стори това), а само ще се опитат да го преведат през „ада на изкушенията“. Или поне малко да смирят познавателната му гордост и сетивна самоувереност. Или поне да засилят смътното в нас подозрение, че интелектът гради „криви оптики“ между светлината на Словото и гледеца на нашето самосъзнание.

За мотивите на предговора — толкова.

ДОКУМЕНТАЛНАТА СТОЙНОСТ НА „ИЗВОРА НА ДОБРОТО“

От тази гледна точка книгата представлява сборник разговори между Учителя Петър Дънов и негови последователи. Годината е 1944, политическата атмосфера — въздушните бомбардировки на съюзниците над София. „Изгрев“ — селището на „дъновистите“ — се евакуира от столицата в с. Мърчаево (на 24 км. югозападно от града). Място на разговорите е домът на Темелко Темелков (ученик-последовател на Учителя Петър Дънов) и околностите на Мърчаево. Боян Боев — един от най-светлите и достойни мъже, които

придружават Учителя почти през целия му земен път, присъствува неотклонно край него и през този мърчаевски период и стенографира много разговори. Не след дълго (декември 1944 година) Учителя напуска земята. През настъпилите след 1956 година трудни за българската духовност времена стенограмите се съхраняват нелегално и постепенно се дешифрират от Боян Боев (до кончината му през 1964 година) и от друг мъченик на Словото — Борис Николов. Едва през 1977 година последният съставя „Изворът на доброто“. В няколко ръчно отпечатани екземпляра книгата е разпространявана неофициално в България.

Блажени са спасителите на записаното Слово; с евангелисткия си подвиг те се благословиха през вековете.

За съжаление, в навечерието на настоящото издание не успяхме да осъществим пълноценен контакт с Борис Николов. (Борис Николов не дочака излизането на книгата и прекъсна земния си път през декември 1991 година) Имаме основание да подозираме, че някои от разговорите са стенографирани по време на последните излети на Бялото Братство край Седемте рилски езера, а не в Мърчаево. Този факт, немаловажен като документ, не променя идейната претенция на книгата — да бъде заключителен, обобщаващ акорд на цяло едно Учение.

Нито една дума от късите текстове на съставителите не е променена, въпреки че читателят може да ги намери твърде наивни и не литературни. Убедени сме, че те носят своеобразна автентичност, изразявайки характера на Учителовото обкръжение — детински чисто, смирено и вярващо.

Със съвсем малки изключения, изнесените в разговорите идеи не носят конкретно документално съдържание и би било погрешно да се търсят в тях или да им се приписват някакво директни политически внушения.

ЗА ЛИЧНОСТТА НА УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ (12.07.1864 — 27.12.1944).

Това е най-деликатното „изкушение“, в което може да се препъне читателският интелект. Кой е Петър Дънов — човек като всички нас, философ, проповедник, религиозен реформатор, гений, светия или божество? От висотата на какво говори той своето Слово? Издателите не са в състояние да дадат дефиниция. Но в съзнанието на един

индиец, например, личността на духовния Учител има твърде ясен нравствен, та дори и социален статут, докато за рационалното европейско съзнание това е мъгляво и отвлечено понятие, бъдещо в много българи недоверие и подозрение. Явно „сетивата“ за Учител са на последно място интелектуални, затова ще си помогнем с образни внушения от Евангелието. В богоявленската мистерия при река Йордан е описано как тридесет годишният човек Исус влиза във водата и над него слиза Духа като Абсолют, като единна космична субстанция. В акта на това посвещение Исус става Христос — човешка монада (Син Човечески), любовна субстанция за всечовешката психична феноменология. Личността на Исус се претопява, а физическото му тяло се използва като триизмерен инструмент на Абсолюта. Гласът на Исус започва да говори от името на непонятни за обикновеното съзнание категории: „Аз съм Пътят, Истината и Животът“. Петър го идентифицира като Христос, а последователите се обръщат към него с „Рави“ (Учителю). Исус Христос е абсурдното за интелектуалното мислене твърдение между дух и плът, фантастичното примирение между човек и Бог.

Тези евангелски аналогии предлагаме на читателя, ако все пак той се опита да разграничи личността на Петър Дънов от Духа на Учителя, нещо, което други правя го чрез инструмента на вярата и интуицията. Разпознаването на собствения духовен Учител е дълбоко съкровено и вътрешен проблем за всяко човешко същество. Но ако действително мистичната етимология на понятието „българин“ означава „човек, който намира своя Учител“, то националното ни „сетиво“ за Учителя би трябвало да се схваща като историческа даденост, като все още недостатъчно осъзната национална дарба.

ЗА СЛОВOTO НА УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ

Всеки читател, поне интуитивно, се досеща, че не става дума за обикновено литературно слово, нито за своеобразна семиотична система. Не става дума и за някаква спекулативна философия със схоластичен привкус, в която произволно се фиксират чисти понятия и свободно се движат абстрактни съждения. Още по-малко — за традиционен проповеднически коментар върху библейски текстове. За да не се изкушим в Словото, трябва отначало да му признаем една нефонетична, незначава, дори и немисловна същност. Да върнем

етимологичното му тждество с неоплатоническия Логос, крито чрез своя отвъдсубстанциален и телеологичен живот възстановява „самородността на Битието“. С други думи, да признаем творческия потенциал на Словото. Такъв един поглед е съвсем в духа на европейската християнска култура, респективно философия, които по наше дълбоко убеждение представляват своеобразно „тълкуване“ на първия евангелски стих от Йоана „В началото бе Словото“. И ако накрая изкажем твърдението, че когато един духовен Учител говори, нови психични светове се изграждат, а стари се преустройват, това би било една прекалено явна, но необходима провокация към читателския интелект. Живата, субстанциална същност на Логоса ни заставят да пишем „слово“ с главна буква, както и всички останали форми на неговото инобитие. Природа, Слънце, Живот, Сила, Любов, Мъдрост, Истина, Светлина, Първа Причина, Единният, Неизменният, Безграничният, Благославящият и т.н. — това са също така живи, субстанциални светове със своя специфична феноменология.

ЗА СТИЛА НА СЛОВТО

Всякакъв стилистичен анализ до голяма степен се обезсмисля в гореизложения контекст на Словото. Трябва обаче да се подчертае, че това е устно говорено Слово, което се е стенографирало. С изключение на няколко малки книги и писма до свои ученици, през целия период от дейността си на земята (1896 — 1944) Учителят Петър Дънов никога не е записвал своето Слово. Това твърдение важи както за неговите разговори, беседи и утринни слова, така и за многобройните му лекции. Разговорите в „Изворът на доброто“ носят всички характеристики на говорната реч: директни образни внушения, живи народни думи, внезапни обрати на мисълта, изобилие от условни и повелителни наклонения; не липсват турцизми и привидни архаизми.

Иначе бихме определили мърчаевските разговори като „стил на евангелската проповед“, в който основни структури са евангелската притча и метафора. По наше дълбоко убеждение те и до днес остават най-съвършена форма на словесност, при която образът чрез изящно вертикално самодвижение през всички светове се провъзгласява за еднакъв със същността. Няма да се изненадаме, ако някои читатели открият и елементи на философския фрагмент.

Така или иначе, това са конструкции от българския език, на който за първи път в хилядолетната му история се налага да възплъщава една толкова трансцендентна идейна система. „Учителят по мислене“ на Европа Хегел ни убеждаваше, че само немският език е съхранил феноменологичната същност на понятието „истина“; в по-ново време Йосиф Бродски обявява руснаците за жертва на хилястката чувствителност в езика си. У нас трябваше Учителят Петър Дънов да изрече Словото си, за да уловим в етимологичната същност на българския език една неподозирана до сега „телеологичност“. Това вече ни приближава до представата за езика като „психична вибрация“. И докато за нея все още нямаме ясна перцепция, не бива да виним езика на Словото в немодерност и архаичност.

ЗА СЛОВТО КАТО ФИЛОСОФСКА СИСТЕМА

Такова едно възприемане би било твърде едностранчиво, но съвсем обичайно като интелектуален разрез. В този смисъл може да дефинираме Словото като трансцендентна система, която чрез идейно разгръщане и методологично приложение възвръща първичната чистота на християнството. В тази философия се изповядва субстанциалната същност на Любовта, която съживява абстрактната откъдност на Абсолюта, на Бога, привнася им екзистенциални измерения. Любовта е, която придава на Абсолюта непосредственост, противно на неговата спекулативна опосредственост като резултат. Ако си послужим с хегелови перифрази, Любовта е трансцендентно твържество — непомрачена еднаквост на субекта в себе си и ставането му като потенция. Субстанцията е любещ субект или с други думи, тя е Христос, който може да се опита. Между Абсолюта в себе си и крайния резултат от неговото ставане стои Христос като методологично основание на това ставане. Христос е посредникът, който примирява човешкото и Божественото. Той е човешкото познание за Бога, следователно Любовта е гносеологичен метод.

С друг, по-рационален прочит на Словото могат да се намерят евристични аналогии със съвременната астрофизика, психология и биология. Те не се нуждаят от обяснения. Само тази компрометирана от всекидневна употреба думичка „любов“ заслужи рицарската ни защита.

ЗА ОКУЛТНОТО В СЛОВОТО

Ще избавим ли интелекта от спиритични изкушения, ако определим окултното като несетивно и нерационално? Читателят ще отдаде ли право на окултното, ако допълним, че то не е неемпирично? С други думи, окултно е всичко нетриизмерно, което се познава чрез неконвенционални психични методи.

В Словото често се срещат понятията „невидим свят“, „Възвишени Същества“ и би било най-малкото наивно да се възприемат като поетична или митологична образност на речта. „Невидимият свят“ не е нещото в себе си, защото последното предполага единствено мисленето като гносеология. „Невидимото“ също така е феноменален свят, населен с прафеномените на триизмерното. Окултното е присъщия на всички ни априорен релативизъм, който Айнщайн се опита да определи в себе си като „космична религиозност“.

СЛАВЯНСКАТА МЕСИАНСКА ИДЕЯ В СЛОВОТО

Недопустима е всяка буквална аналогия с православния месианизъм от Соловьев през Достоевски до Бердяев. Духовната мисия на българите и славянството е представена в Словото предимно в културологичен аспект — като съвременен етап в еволюцията на християнската култура. Чувствеността, алтруизмът и добродетелността в народопсихологията на славяните се приема като необходимо условие за „снемане“ на западноевропейския рационализъм. Христовата Любов „става“ гносеологичен метод само чрез закона на саможертвата — толкова присъща на абсурдната в очите на модерна Европа руска „революционна есхатология“.

ЗА КУЛТУРОЛОГИЧНАТА СТОЙНОСТ НА СЛОВОТО

Една неконвенционална теория разглежда културите като своеобразен продукт на дейността на определени Духовни Школи и Учители: Шумерска, Халдейска, Египетска, Юдейска, Гръцка, Римска, Западноевропейска и др. В този контекст по необходимост се налага ясна диференциация между култура и цивилизация, разбира се, без преки аналогии с Освалд Шпенглер. Словото на Учителите в

Духовните Школи постепенно се историзира, е други думи — материализира се в социални структури. Всяка култура представлява своеобразен коментар или тълкуване на идейната система, проповядвана в съответна Школа. Има ли феномен в Европейската култура, който да не е тълкуване на Библията? В този смисъл Словото на Учителя Петър Дънов още преди 90 години стана ядро на духовна Школа, а следователно и фундамент на нова култура. В тълкуването на Словото трябва да се търсят първите нейни прояви.

Тук, струва ни се, завършва „списъкът“ на възможните интелектуални „изкушения“. Опитът ни да се идентифицираме със съзнанието на читателя беше продиктуван от благородното опасение, да не би то да „отхвърли камъка, който стана глава на ъгъла“. Имаме и второ едно опасение, че написахме поредно интелектуално изкушение.

Варна, юли, 1991 година

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.